

Centrarea pe student a metodelor de învățare

Îmbunătățirea calității predării și implicit a învățării este una dintre direcțiile importante de restructurare la nivelul învățământului superior, în vederea asigurării calității în educație. În cadrul Departamentului pentru pregătirea Personalului Didactic din Sibiu se urmărește a se oferi o predare de bună calitate, de natură să-i ajute pe studenți să își dezvolte competențele necesare pentru profesia didactică. În acest scop, în DPPD reformarea predării este o realitate care se construiește, prin trecerea de la modelul predării centrate pe profesor la predarea centrată pe student.

În vederea promovării unui model de predare centrat pe studenți cadrele didactice din DPPD au în vedere următoarele direcții de acțiune:

1. Promovarea unei învățări active prin valorificarea metodelor activ-participative. Învățarea activă este opusă învățării pasive, în care studenții preiau cunoștințele într-o formă gata elaborată. În opoziție cu metodele tradiționale de predare, asociate cu studentul auditor sau simplu spectator în sala de curs, gata să recepteze pasiv ceea ce i se transmite sau demonstrează, metodele moderne au tendința să transforme studentul într-un participant activ în procesul învățării, care își însușește cunoștințe angajându-și gândirea, mobilizând funcțiile cognitive și energiile motivaționale în raport cu sarcina de învățare. Practica predării dovedește că studenții sunt mai bine antrenați cognitiv și motivațional atunci când se folosesc metode active de predare.

Metodele activ-participative, centrate pe student sunt cele care fac apel la capacitatea studentului de a gândi și acționa, de a imagina și a crea. Dintre acestea menționăm: dezbaterile, brainstorming-ul, problematizarea, studiul de caz, experimentul, învățarea prin descoperire, modelarea, instruirea asistată de calculator, metodele de dezvoltare a gândirii critice: ghidul de anticipație, prelegerea intensificată, metoda S.I.N.E.L.G., organizatorul grafic, metoda cubului, cvintetul, etc.

O asemenea abordare a învățării evită monotonia, plictiseala, stimulând implicarea studenților în multiple feluri: prin participare la dezbateri, prin formularea de întrebări și utilizarea diferitelor resurse pentru a găsi soluții sau răspunsuri, prin elaborarea de proiecte, investigații pe

anumite teme, prin rezolvarea de probleme, prin realizarea de experimente, prin lectura activă a unui text, etc. Învățarea activă este o cale ce conduce spre o învățare eficientă și de aceea cadrele didactice o iau în considerare.

2. Asigurarea unei note activizante sau euristice prelegerii profesorului. Se realizează prin recursul la întrebări, luări de poziție, încercări de problematizare, emitere de ipoteze, prin utilizarea exemplificărilor care pot sprijini gândirea și imaginația, prin distribuirea în prealabil a unor materiale-suport (texte, rezumate, scheme etc.) de care studenții se folosesc pe parcursul expunerii, prin încurajarea momentelor de dezbateră pe marginea ideilor prezentate.

3. Promovarea situațiilor de învățare prin cooperare. Învățarea prin cooperare are loc atunci când studenții lucrează împreună, uneori în perechi, alteori în grupuri mici, pentru a rezolva o problemă, pentru a explora o temă nouă sau pentru a crea idei noi, deci pentru a atinge un obiectiv comun. Eterogenitatea și interacțiunea din cadrul grupurilor de studenți creează multiple oportunități pentru învățare. Cadrele didactice din DPPD utilizează un repertoriu variat de metode de învățare prin cooperare, de la cele mai simple, care presupun comunicarea orizontală în diade (Gândiți/Lucrați în perechi/Comunicați), până la unele mai complexe: metoda mozaicului, controversa acedemică, predarea reciprocă, linia valorilor, turul galeriei, etc.

Metodele de învățare prin cooperare oferă studenților ocazia de a comunica unii cu alții, de a învăța unii de la alții, de a-și exersa capacități intelectuale, ca: analiza unei probleme sau tematici, clarificarea și dezvoltarea afirmațiilor pentru a răspunde întrebărilor sau criticilor colegilor, capacitatea de exprimare clară și eficientă a ideilor, combaterea constructivă a ideilor colegilor, luarea unor decizii întemeiate pe argumente, reflectarea cu privire la ceea ce se învață, exersarea creativității în rezolvarea problemelor, etc.

4. Valorificarea mijloacelor de învățământ. Mijloacele de învățământ (de la prima generație: tabla și creta, până la cele moderne: calculatorul, videoproiectorul etc.) contribuie la creșterea gradului de organizare a informațiilor transmise, sprijină comunicarea profesor-studenți, suplimentând explicațiile profesorului, stimulează curiozitatea, imaginația și creativitatea studenților, susțin motivația învățării, eficientizează utilizarea timpului în instruire. Introducerea în practica didactică a mijloacelor de învățământ nu este un scop în sine, ci se justifică în măsura în care acestea sprijină desfășurarea activității de predare-învățare.

Utilizarea noilor tehnologii: e-mail, pagina personală de web, dar și a materialelor auxiliare, de la tablă la retroproiector, videoproiector, vin în sprijinul unei predări centrate pe student. Profesorii nu mai sunt sursa-cheie de transmitere a cunoștințelor, ci colaboratori ai studenților. Rolul profesorului rămâne important, îndeosebi pentru a ghida pregătirea studenților, pentru a-i iniția în activitatea de cercetare și pentru a evalua activitatea acestora. Combinate cu metodologiile deja cunoscute, mijloacele IT asigură îmbunătățirea calității actului de predare și învățare.

5. Stimularea motivației învățării Motivația este una dintre cele mai importante condiții ale învățării. Iată câteva modalități de motivare a studenților pentru studiu, pe care cadrele didactice din DPPD le au în vedere: comunicarea unor expectanțe clare și realiste în ceea ce privește activitatea studenților, demonstrarea relevanței temelor tratate și abordarea logică a acestora, implicarea activă a studenților în desfășurarea cursurilor, nivel adecvat de dificultate al cursurilor și seminariilor în raport cu experiența cursanților, promovarea unei atmosfere deschise, de colaborare, perspectiva aplicabilității cunoștințelor, crearea de situații de învățare în care studenții să experimenteze succesul, oferirea de feed-back prompt și specific, implicarea studenților în activități de natură să-i provoace intelectual: proiecte, cercetări, rezolvări de probleme.

6. Încurajarea studenților de a reflecta asupra temelor abordate precum și asupra experiențelor de învățare. Încurajarea reflecției asupra temelor abordate se realizează prin metode și tehnici ca: metoda cubului, cvintetul, elaborarea organizatorilor grafici, scrierea eseurilor, etc. Tot pentru a sprijini demersul reflexiv al studenților aceștia completează jurnale de învățare (ce am învățat?, cum am învățat?) sau eseuri de 5 minute la finalul activităților didactice (o idee de bază reținută, o întrebare pentru profesor, un comentariu asupra activității, etc.). Aceste date constituie un feedback valoros pentru orice profesor preocupat de sporirea eficienței predării și învățării, de adaptarea predării la nevoile studenților.

7. Diversificarea metodelor de evaluare. În modelul predării centrat pe student evaluarea studenților suportă reconsiderări. Accentul nu se mai pune exclusiv pe evaluarea finală, ci aceasta se îmbină cu evaluarea inițială și cu cea continuă. Metodele de evaluare se diversifică, acordând atenție nu doar produselor învățării (cunoștințe, atitudini, etc.), ci și procesului învățării (modul de implicare al studenților, modul de abordare a sarcinilor de lucru, comunicarea și colaborarea cu colegii, etc.). Observarea sistematică a studenților, chestionarea orală, dezbaterile, lucrările scrise, probele

practice, proiectele, portofoliile, temele pentru casă, temele de lucru în clasă, autoevaluarea se constituie în surse multiple pentru evaluarea studenților.

Având în vedere atenția acordată de către cadrele didactice din DPPD proiectării metodelor și mediilor de învățare centrate pe student, abordarea relației profesor-student la nivel de parteneriat, precum și preocuparea constantă de a utiliza resursele noilor tehnologii (e-mail, resurse în format electronic) apreciem că indicatorul este îndeplinit.

Director DPPD,